

Posúdenie uplatniteľnosti výnimky podľa článku 4.7 RSV

Ľuboslava Garajová

Bratislava

11.03.2025

Posudzovanie podľa článku 4.7 RSV

Zdroj: Internet

Workshop

III. VODNÝ PLÁN SLOVENSKA NA ROKY 2022 - 2027

Program opatrení Vodného plánu Slovenska 2022 - 2027 a postup pri uplatňovaní výnimiek podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona.

Metodické základy posudzovania podľa článku 4.7. RSV

Usmernenie č. 36 Výnimky z environmentálnych cieľov podľa článku 4.7.RSV

„Nové úpravy fyzikálnych charakteristík útvarov povrchovej vody, zmeny hladiny podzemnej vody alebo nové udržateľné rozvojové aktivity ľudstva“

schválené na stretnutí vodných riaditeľov 4.-5. decembra 2017 v Tallinne

Kontrolný zoznam JASPERS

(nástroj Spoločnej pomoci na podporu projektov v európskych regiónoch)

stanovenie, do akej miery projekt spĺňa požiadavky RSV

<https://www.minzp.sk/voda/implementacia-smernic-eu/>

Posudzovanie podľa článku 4.7 RSV

posúdenie
 uplatniteľnosti výnimky podľa článku 4.7 RSV
 odborné stanovisko podľa § 16 a) ods. 3 VZ

skrining
 vyfiltrovať projekty , ktoré
 neovplyvnia dosiahnutie
 environmentálnych cieľov

posúdenie
 podľa článku 4.7 RSV
 Správa o splnení podmienok podľa § 16 ods. 6
 písm. b) VZ

stanovenie rozsahu posúdenia
 určenie prvkov kvality, ktoré si
 vyžadujú ďalšiu pozornosť

zber údajov
 skúmanie a posúdenie údajov

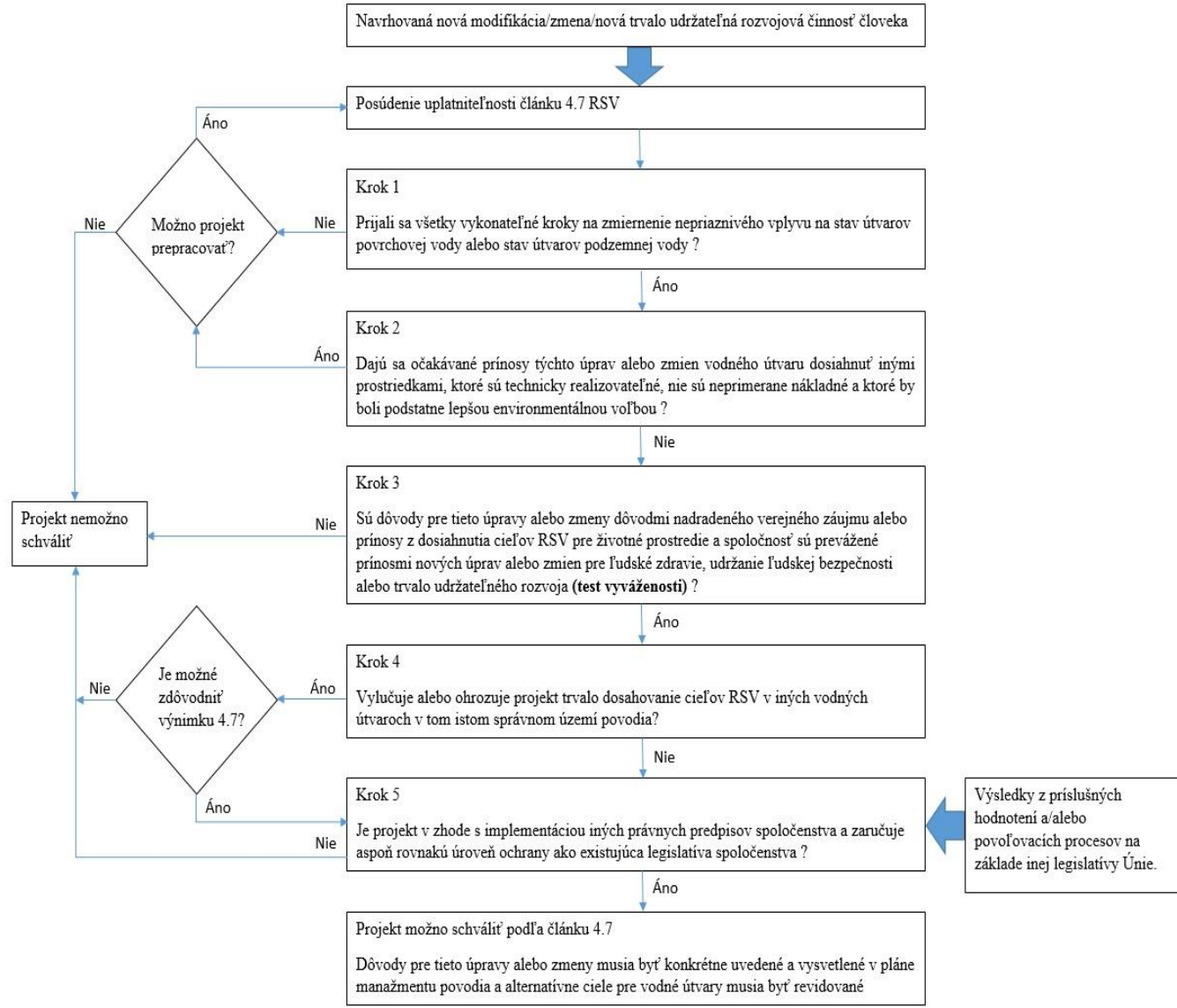
testovanie podľa článku 4.7
 posúdenie splnenia podmienok
 uvedených v článku 4.7 RSV

Posúdenie uplatniteľnosti podľa článku 4.7 RSV

posúdiť či navrhovaný projekt ovplyvní
environmentálne ciele
dotknutých vodných útvarov

nové zmeny fyzikálnych (hydromorfologických) vlastností útvaru povrchovej vody alebo zmeny úrovne hladiny a režimu podzemnej vody v útvare podzemnej vody
môžu viesť k zhoršeniu/nedosiahnutiu dobrého stavu/potenciálu

nová trvalo udržateľná rozvojová činnosť človeka môže
viesť k zhoršeniu stavu útvaru povrchovej vody z veľmi dobrého na dobrý

Tabuľka č. 1

Príklad postupného prístupu k testovaniu podľa článku 4.7 a iteračný vzťah s posúdením uplatniteľnosti článku 4.7

Zdroj: Usmernenie č. 36 Výnimky z environmentálnych cieľov podľa článku 4.7.RSV

„Nové úpravy fyzikálnych charakteristík útvarov povrchovej vody, zmeny hladiny podzemnej vody alebo nové udržateľné rozvojové aktivity ľudstva“

schválené na stretnutí vodných riaditeľov 4.-5. decembra 2017 v Tallinne

Výsledky z príslušných hodnotení a/alebo povolovacích procesov na základe inej legislatívy Únie.

Podklady pre posúdenie uplatniteľnosti výnimky podľa čl. 4.7 RSV

Zmierňujúce opatrenia

odôvodnenie technického riešenia z hľadiska **najlepšej environmentálnej voľby**

odôvodnenie, prečo je projekt pre spoločnosť veľmi dôležitý z hľadiska ľudského zdravia alebo bezpečnosti

informácie o prevádzke stavby/činnosti (spôsob odkanalizovania, spôsob využívania odkrytej vodnej plochy)

kumulatívne vplyvy

potenciálne kumulatívne vplyvy by mali byť neoddeliteľnou súčasťou celkového posudzovania a nie len ako okrajová záležitosť na konci procesu posudzovania

séria vplyvov, ktoré sú jednotlivo malé a samé osebe nevýznamné, keď sa posudzuje spoločne, môže mať významný vplyv

brať do úvahy už dokončené a schválené plány alebo projekty (napr. už existujúca infraštruktúra)

informácie dostupné v plánoch manažmentu povodia, vytvorené podľa rámcovej smernice o vode, keďže sú v nich združené informácie o všetkých tlakoch a vplyvoch na vodné životné prostredie celého povodia

identifikácia kumulatívnych vplyvov by sa mala v ideálnom prípade realizovať v úzkej spolupráci s príslušnými orgánmi, ktoré budú mať prístup k informáciám o iných plánoch a projektoch, ktoré sa musia brať do úvahy

Ak sa predpokladá, že projekt nespôsobí zhoršenie ani neohrozí dosiahnutie dobrého stavu

- potom projekt možno schváliť

Ak projekt môže spôsobiť zhoršenie/ohrozenie dobrého stavu/potenciálu

- potom projekt možno schváliť, len v prípade splnenia podmienok uvedených v článku 4.7 písm. a) až d)

Ak podmienky nebudú splnené a testovanie podľa článku 4.7 nebude úspešné

- projekt nemožno schváliť v súlade s RSV

Stanovenie rozsahu hodnotenia

určiť, ktoré prvky podľa RSV je potrebné preskúmať
(napr. biologické a hydromorfologické prvky kvality, kritéria určujúce kvantitatívny stav podzemnej vody)

zistiť existujúce medzery v dátach (napr. chýbajúce údaje z monitorovania pre určitý ukazovateľ kvality), ktoré si vyžadujú dodatočný (ad hoc) zber a analýzu údajov

využitie synergií s ďalšími smernicami v oblasti životného
(EIA alebo NATURA)

určiť účinky/vplyvy, ktoré môže mať projekt na stav alebo potenciál dotknutých vodných útvarov na úrovni prvkov kvality

monitoring alebo modelovanie za účelom stanovenia účinkov na ukazovatele kvality

využitie synergií s ďalšími smernicami v oblasti životného (EIA alebo NATURA)

a. uskutočnia sa všetky **zmierňujúce opatrenia** na obmedzenie nepriaznivého dopadu

b. dôvody zmien alebo úprav vodných útvarov budú menovite uvedené a vysvetlené **v pláne manažmentu povodia**

c. realizácia projektu vyplýva z **nadradeného verejného záujmu**

d. očakávané prínosy projektu nie je možné dosiahnuť **lepšou environmentálnou voľbou**

uskutočnia sa **všetky realizovateľné kroky** na obmedzenie nepriaznivého dopadu projektu na stav útvaru povrchovej vody alebo stav útvaru podzemnej vody

druh zvoleného opatrenia bude vo veľkej miere **závisieť od ekologického stavu daného vodného útvaru**, druhu projektu, iných záťaží a hrozieb, celkových nákladov na obnovu priechodnosti rieky a migrácie rýb po zrealizovaní projektu

v záujme dosiahnutia očakávaného účinku by sa mali **zaviesť monitorovacie systémy** a v prípade zaostávania by sa na riešene akýchkoľvek nedostatkov mali **prijatť nápravné opatrenia**

Pre každé navrhnuté zmierňujúce opatrenie je dôležité uviesť:

ako opatrenie odstráni alebo zníži na nevýznamnú úroveň známe nepriaznivé vplyvy na útvar

uviesť informáciu o miere pravdepodobnosti úspechu opatrenia

uviesť informáciu o tom, ako bude opatrenie zabezpečené a uplatňované, a kto ho vykoná

uviesť časový harmonogram vykonávania zmierňujúceho opatrenia

uviesť informáciu o tom, ako sa budú opatrenia monitorovať a ako sa budú zavádzať doplňujúce opatrenia, ak sa zmierňovanie ukáže ako nedostatočné

Zmierňujúce opatrenia

Hydromorfologické zmeny	Hlavný ekologický vplyv	Zmierňuje sa	Možnosti zmierňujúcich opatrení
Priechodnosť riek v smere proti prúdu, znížená alebo prerušená migrácia rýb	Ryby: absencia populácií migračných a iných riečnych druhov rýb alebo znížená <u>abundancia</u>	Priechodnosť pre ryby v smere proti prúdu	Rampa Rybovod Obtokový kanál
Priechodnosť riek v smere po prúde, znížená alebo prerušená migrácia rýb	Ryby: absencia populácií migračných a iných riečnych druhov rýb alebo znížená <u>abundancia</u>	Priechodnosť pre ryby v smere po prúde	Turbíny ohľadupnejšie k rybám Obtokový kanál Rybovod
Umelo vyvolané extrémne nízke prietoky alebo dlhotrvajúce nízke prietoky	Znížená <u>abundancia</u> rastlinných a živočíšnych druhov, zmeny zloženia rastlinných a živočíšnych druhov	Nízky prietok	Zvýšenie prietoku Zmeny riečnej morfológie
Strata alebo zníženie prietoku, ktorý nepostačuje na vyvolanie a udržanie migrácie rýb	Absencia alebo znížená <u>abundancia</u> migrujúcich rýb	Tok rýb	Umožnenie toku rýb Pasívna variabilita prietoku Aktívna variabilita prietoku
Strata, zníženie alebo absencia variabilného prúdenia postačujúceho na preplachovanie	Zmena/znížená <u>abundancia</u> druhov rýb a bezstavovcov	Variabilný prietok	Vyrovňavacia nádrž (na toku) Premiestnenie odtokového kanála Zníženie intenzity Úprava riečnej morfológie
Rýchlo sa meniace prietoky (vrátane intenzívnej fluktuácie prietoku – <u>špičkovania</u>)	Zníženie <u>abundancie</u> živočíšnych a rastlinných druhov v dôsledku uviaznutia na plytkine alebo spláchnutia	Rýchlo sa meniace prietoky	Vyrovňavacia nádrž (mimo toku) Flexibilný vtok Viaceré vtoky
Zmena všeobecných fyzikálno-chemických podmienok tak proti prúdu, ako aj po prúde (napr. teplota, <u>supersaturácia</u> atď.)	Zmena zloženia alebo rast spoločenstiev bezstavovcov a rýb alebo úhyn rýb	Fyzikálno-chemické zmeny	Manažment hladiny v nádrži Mechanické narušenie výstuže koryta Odstránenie sedimentu
Umelo extrémne zmeny hladiny vody, zníženie kvality a rozsahu plytkých vôd a <u>príbrežných biotopov</u>	Znížená <u>abundancia</u> rastlinných a živočíšnych druhov, zmeny zloženia druhov	Zmeny hladiny vody	Opätovné zanesenie sedimentmi - vtoky Opätovné zanesenie sedimentmi - vodné nádrže Obnovenie procesov bočnej erózie Zavedenie mobilizačného prúdenia
Odvodnená <u>príbrežná</u> línia a znížený prietok vody v rieke – stojatá rieka	Zmeny zloženia rastlinných a živočíšnych druhov (napr. šírenie druhov netolerantných na <u>disturbancie</u> /druhy šíriace sa v stojatých vodách)	Stojaté rieky (vzdúvanie)	Zníženie odberu Zvýšenie vtokov Vytvorenie miest so stabilnou hladinou Manažment <u>príbrežných/plytkých biotopov</u> + Konektivita s prítokmi Umelé plávajúce ostrovy

Tabuľka č. 2

Prehľad najrozšírenejších opatrení na zmiernenie následkov akumulácie vody

Zdroj: Upravené na základe tabuľky 3 zo správy pracovnej skupiny ECOSTAT-u o jednotnom chápaní používania zmierňujúcich opatrení na dosiahnutie dobrého ekologického potenciálu výrazne zmenených vodných útvarov

časť 2: Vplyv akumulácie vody.

Rozlišovanie medzi zmierňovaním, kompenzáciou a ekologickou obnovou

Zmierňujúce opatrenia sú priamo naviazané na pravdepodobné vplyvy a sú súčasťou projektu. Podľa zásady predbežnej opatrnosti sú určené na odstránenie pravdepodobných negatívnych vplyvov, ich zabránenie alebo zníženie na úroveň, na ktorej už nebude dochádzať k nepriaznivému vplyvu.

Kompenzačné opatrenia sú určené na kompenzáciu škôd, ku ktorým môže projekt viesť. Môže sa o nich uvažovať výlučne v kontexte článku 6 ods. 4 smernice o biotopoch, ak sa plán alebo projekt považuje za nevyhnutný z naliehavých dôvodov vyššieho verejného záujmu a v prípade, že neexistujú žiadne alternatívy.

Opatrenia ekologickej obnovy nie sú nevyhnutne spojené s posudzovaním vplyvov a sú navrhnuté tak, aby boli čistým kladným príspevkom k zlepšeniu ekologického stavu už znehodnotenej rieky, a to v súlade s cieľmi rámcovej smernice o vode a smerníc o ochrane prírody.

Nadradený verejný záujem

prínos z dosiahnutia environmentálnych cieľov stanovených v čl. 4.7 RSV je prevážený prínosom pre

ľudské zdravie a verejnú bezpečnosť

trvalo udržateľný rozvoj

vyšších priaznivých dôsledkov pre životné prostredie

Nadradený verejný záujem

Pojem „**dôvod nadradeného verejného záujmu**“ nie je v smernici vymedzený. Z textu je však zrejmé, že aby mohol byť plán alebo projekt schválený v zmysle článku 4. 7 RSV mal by spĺňať nasledovné podmienky:

Musí ísť o **verejný záujem** – iba verejný záujem môže vyvážiť ciele smernice týkajúce sa ochrany. Projekty vypracované súkromnými subjektmi sa preto môžu posudzovať iba v prípade, ak slúžia preukázanému verejnému záujmu.

Musia existovať **naliehavé dôvody** na realizáciu plánu alebo projektu, pričom „naliehavé“ v tomto zmysle jednoznačne znamená, že projekt je pre spoločnosť veľmi dôležitý, a nie iba žiaduci alebo užitočný.

Plán alebo projekt musí byť súčasťou **vyššieho záujmu** - musí sa preukázať, že vykonanie plánu alebo projektu je ešte dôležitejšie než zabezpečenie environmentálnych cieľov. Nie každý druh verejného záujmu sociálnej alebo ekonomickej povahy je postačujúci.

Verejný záujem môže byť „vyšší“ iba v prípade, že ide o **dlhodobý záujem**. Krátkodobé ekonomické záujmy alebo iné záujmy, ktoré by prinášali iba krátkodobé výhody, by neboli dostatočné na preváženie dlhodobých environmentálnych cieľov, ktorých dosiahnutie je predmetom RSV.

Najlepšia environmentálna voľba

preukazovanie neexistencie alternatívnych riešení

z dôvodov technickej realizovateľnosti alebo neprimeraných nákladov neexistujú iné prostriedky, ktoré sú podstatne lepšou environmentálnou voľbou t.j. z environmentálneho hľadiska významne lepšie

môže to zahŕňať alternatívne lokality, odlišný rozsah alebo konštrukciu rozvojového projektu, odlišné metódy výstavby alebo alternatívne postupy a prístupy

Odôvodnenie v pláne manažmentu povodia

dôvody úprav alebo zmien útvarov povrchovej vody alebo útvarov podzemnej vody sú menovito uvedené a vysvetlené v pláne manažmentu povodia a environmentálne ciele sa vyhodnotia každých šesť rokov

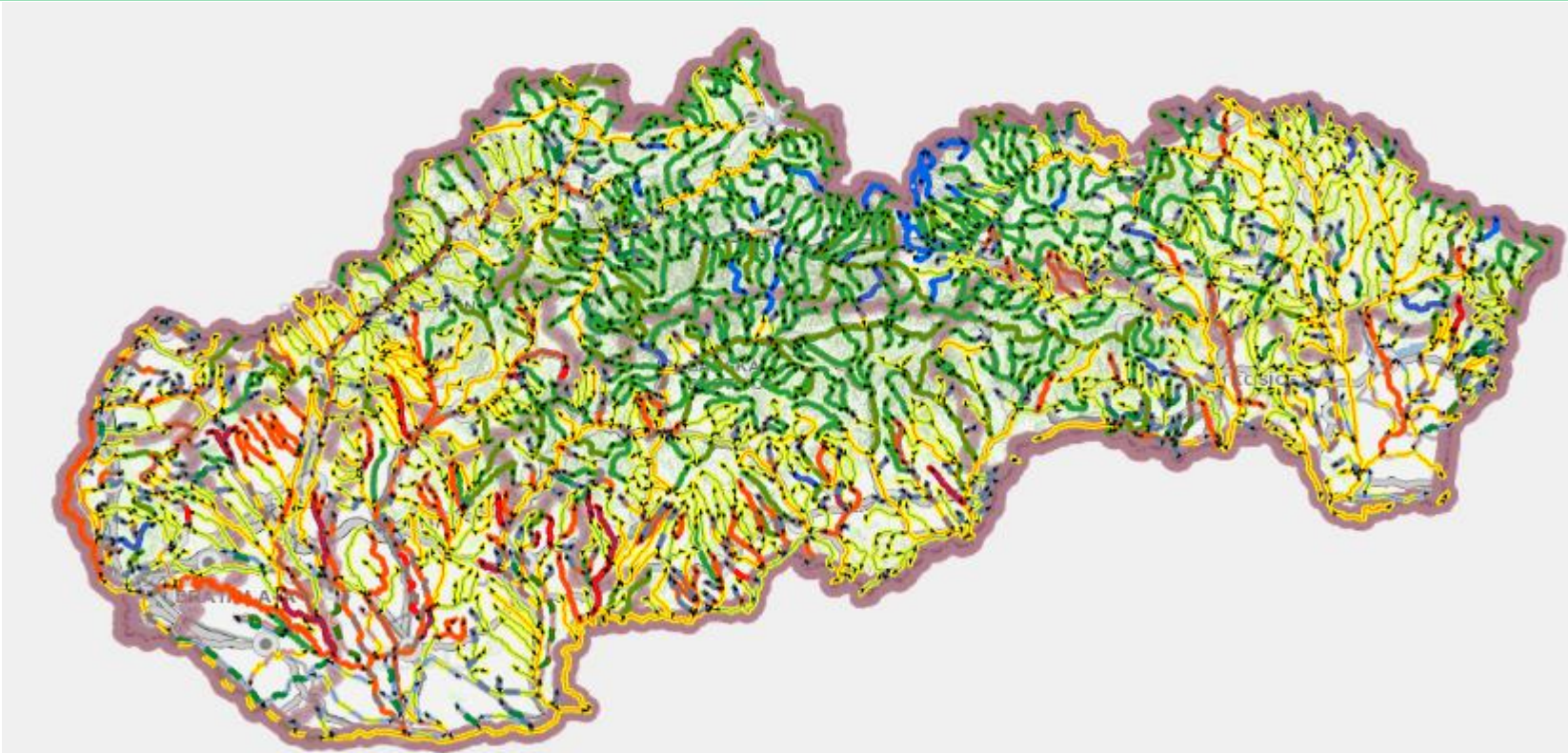
alebo sa dá preukázať, že navrhovaný projekt bol verejne konzultovaný aspoň v takom rozsahu, ako v prípade plánu vodohospodárskeho manažmentu povodia a projekt bude uvedený v nasledujúcom pláne vodohospodárskeho manažmentu povodia

formulár na predloženie informácií v súlade s čl. 4 ods. 7 Rámцovej smernice o vode

<https://www.minzp.sk/files/sekcia-vod/formular-pre-predlozenie-informacii-v-sulade-s-cl-4.7-ramcovej-smernice-o-vode.doc>

Vyhľadávací nástroj útvarov povrchovej vody a útvarov podzemnej vody <https://www.vuvh.sk/sluzby/mapove-sluzby/>

Vyhľadávací nástroj opatrení pre vodné útvary https://old.vuvh.sk/20/opatrenia_index.html

Ten, kto vie všetko je blažený.

Ten, kto nevie nič, tomu sa dá pomôcť.

Ten, kto vie iba polovicu, zničí nebo i zem.

Čínske príslovie

